

Абесінова Олена Костянтинівна,
*к. е. н., доцент кафедри податкового менеджменту
та фінансового моніторингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ: ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

В умовах збройної агресії проти України актуальність питання захисту фінансової системи від дій країни-терориста, протидії фінансуванню терористичної діяльності та відмиванню доходів, отриманих злочинним шляхом не викликає сумніву. Найефективнішим, дієвим фінансово-правовим інструментом протидії зазначеним ризикам є фінансовий моніторинг, вирішальна роль в якому належить Державному фінансовому моніторингу.

На сьогодні Державна служба фінансового моніторингу України є центральним органом державної влади, незалежна від будь-якого впливу та має повноваження приймати автономні рішення. Держфінмоніторинг здійснює свою діяльність керуючись Положенням про Державну службу фінансового моніторингу України, що затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 2015 р. № 537 [1] та діє на підставі Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 06 грудня 2019 р. № 361-IX [2]. Саме у цих нормативно-правових документах визначені функції, обов'язки, права, та повноваження Держфінмоніторингу. Відповідно до чинного законодавства до основних повноважень служби належать:

- реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдженню зброї масового знищення;
- збір, обробка та проведення аналізу інформації про фінансові операції, щопідлягають фінансовому моніторингу;
- дослідження методів та фінансових схем легалізації (відмивання) доходів і фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення;
- забезпечення функціонування та розвитку єдиної інформаційної системи;
- надання методологічної, методичної та іншої допомоги суб'єктам первинного фінансового моніторингу;
- налагодження співпраці, взаємодії та інформаційного обміну з органами, виконавчої влади, іншими державними органами та міжнародними організаціями;
- розробка та участь у розробці проектів нормативно-правових актів.

Однією з функцій Державної служби фінансового моніторингу є добір кадрів в апарат Держфінмоніторингу та на керівні посади в установи, організації та підприємства, що належать до сфери управління Служби.

Особа, яку призначають на відповідну посаду до служби Держфінмоніторингу повинна відповідати певним професійним вимогам. У Програмі стратегічного розвитку Державної служби фінансового моніторингу на період до 2024 року зазначено, що розвиток Держфінмоніторингу може стримуватися браком кваліфікованого та професійного персоналу [3]. Досягнення професійних компетентностей у сфері фінансового моніторингу можливо лише через отримання відповідної професійної освіти та подальшу практичну діяльність. На важливості підготовки висококваліфікованих фахівців наголошував й начальник Юридичного управління Державної служби фінансового моніторингу України Складанний В.М, у своєму виступі на X Міжнародному бізнес-форумі «Наука-бізнес-освіта: стратегічне партнерство», який проходив 23 листопада 2022 р. у Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана. Він зауважив, що до головних професійних компетентностей фахівця служби Державного фінансового моніторингу належать: знання національного законодавства та міжнародних стандартів, володіння іноземними мовами та здатність використовувати інструменти аналітичних досліджень для досягнення результатів діяльності [4].

Загальна потреба у висококваліфікованих кадрах в даній сфері, зумовила необхідність відкриття у 2021 році в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана на факультеті обліку та податкового менеджменту в рамках спеціальності 071 «Облік і оподаткування» освітньо-професійної програми «Фінансовий моніторинг та аналіз» першого (бакалаврського) рівня навчання. До основних фахових дисциплін освітньої програми «Фінансовий моніторинг та аналіз» належать: Фінансовий моніторинг; Управління ризиками легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом; Типології фінансових злочинів; Предикатний аналіз; Аудит і діагностика корпоративного шахрайства; Організація проведення фінансового моніторингу; Бенефіціарна власність у системі фінансового моніторингу. Крім фахових дисциплін, освітньо-професійна програма «Фінансовий моніторинг і аналіз» передбачає вивчення дисциплін, що висвітлюють правовий характер соціально-економічних відносин, міжнародні фінансові операції, торгівлю цінними паперами, управління активами інститутів спільного інвестування, діяльність небанківських фінансових установ.

Також у вересні 2022 року здійснено перший набір здобувачів на освітньо-професійну програму «Податковий менеджмент та фінансовий моніторинг у системі економічної безпеки» другого (магістерського) рівня. Серед основних компонент освітньої програми: Фінансовий моніторинг в економічній безпеці; Податковий аудит; Податковий менеджмент в безпеці бізнесу; Організація державного фінансового моніторингу; Аналітичне забезпечення первинного

фінансового моніторингу; Інформаційно-комунікаційні технології у фінансовому моніторингу та оподаткуванні. Вже в наступному році випускники-магістри університету зможуть поповнити кадровий склад Державної служби фінансового моніторингу.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана на сьогодні є єдиним вищим навчальним закладом в Україні, який здійснює підготовку фахівців у сфері фінансового моніторингу, виконуючи завдання кадрового забезпечення програм загальнодержавного значення в умовах європейської інтеграції.

Список використаних джерел:

1. Положення про Державну службу фінансового моніторингу України затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 29.06.2015 р. № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/653-2020-n#Text>
2. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
3. Про затвердження Програми стратегічного розвитку Державної служби фінансового моніторингу України на період до 2024 року: наказ Міністерства фінансів України від 17.01.2022 р. № 16. URL: <https://fiu.gov.ua/assets/userfiles/0350/strategy/16.pdf>
4. Електронний ресурс. URL: https://www.facebook.com/hashtag/бізнес_форум_кнеу

УДК 336.717

Амбарчян Вікторія Самвелівна,
*к.е.н., доцент кафедри податкового менеджменту
та фінансового моніторингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

РОЗВИТОК СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В БАНКАХ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Ефективне функціонування національної економіки неможливе без дієвих інструментів захисту від протизаконної діяльності в економічній сфері. Протидія злочинній діяльності передбачає проведення фінансового моніторингу підозрілих та порогових операцій, а також застосування ризик-орієнтованого підходу для ідентифікації, оцінки та мінімізації ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. Основна увага міжнародних та національних організацій з протидії легалізації незаконно отриманих доходів зосереджується на діяльності банків, оскільки саме послуги банківських установ традиційно використовуються злочинцями в зазначених цілях.

Перші законодавчі акти з питань фінансового моніторингу були спрямовані саме на банківський сектор як головний майданчик для здійснення